UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I. Vsqve Ad. Pavlvm. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Cap. VIII. Reliquum tertiae partis internae indicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

Visual Library

RELIQVVM TERTIÆ PARTIS INTERNÆ INDICATVR.

Cap. VIII.

IN medio nobiles cancelli exiſtunt Sacellum concludentes ferro conditi, atque ære veſtiti egregijs delineationibus, auro, & Pauli Quinti Pontificis inſignibus decorati, ſeptem candelabris accedentibus, in quibus ſeptem cerei nituntur, dum Pontifex in Sacello ſacrificium præparat. A dextera ad Sacelli ingreſſum ſancti Caroli Borromæi ædicula occurrit, de qua in ſecunda parte diximus. A læua illa ſanctæ Franciſcæ Romanæ, quam in quarta Sacelli parte, fauente Deo, deſcribemus. Supra cancellos arcus adeſt, cui cymatium eſt innixum, vndique Sacellum ambiens, & Zophorum ſuſtentat orientali carolite conſtructum. Cui ampla corona ſuperſtat graphicè inſculpta. In medio ſupra coronam ampla ſchedula ſe offert, cum his verbis decorata.

INIMICITIAS PONAM INTER TE ET MVLIEREM, ET SEMEN TVVM, ET SEMEN ILLIVS, IPSA CONTERET CAPVT TVVM.

Gen. 3. at apud multos Patres legitur ipſe conteret caput tuum, & ſic tranſtulerunt ſeptuag. interpretes, ſed in vulgata editione ipſa legitur, & ab Amb. de fug. ſecul. c. 7. Chriſoſt. in hæc verba. Auguſt. de Geneſ. contra Manich. libr. 2. cap. 18. & in Pſal. Greg. lib. 1. moral. cap. 38. &c.

Super ſchedulam ornatui innixam tria inſignia præfulgēt. Et quidem maiora Pauli Quinti Pontificis exiſtunt. A dextris verò & inferius Illuſtriſſimi Cardinalis Burgheſij. A ſiniſtris illa Excellentiſſimi Sulmonēſis Principis. Quod reſtat tertiæ partis Sacelli, nimirum à prima coronide vſque ad pauimentum egregijs marmoribus conſtructa eſt tam in ſocco, baſi, Paraſtadis, membris, quadratis, capitellis, ornamentis, pueris, cymatijs, Cherubinis, Zophoris, corona perſimile, quàm in lapidibus; nimirum cocleola, lapide vario, marmoribus albis, alabaſtrite, lapide porta ſancta, lyncis, caloritis, &c. Quæ omnia cum in prima parte ſatis fuerint inſinuata, inane hic eſſet repetere; ſolum illa addemus, quæ ibi fuerunt omiſſa. Igitur in huius partis dextra in membrorum medio ſpatium videtur, in quo loculamenta formantur, in quorum vno Sancti Dionyſij effigies Sacerdotis habitu, & pedibus innixa cernitur, puerum ad pedes habens ex albo marmore conſtructa. Ab huius ſtatuæ læua Sfortiani Sacelli pars ſe oſtendit. A dextera in ſecundo loculamento Sācti Bernardi Abbatis effigies cernitur ſub pedibus dæmonē continens, vbi etiam in muri craſſitie porticus adeſt. A ſuperioribus Sacriſtiæ conclauibus, ad Chorum ſuper Sancti Caroli ædiculam ducens, arcus tali coronidi ſupereminentes, omnes ex deaurato tectorio, & egregiè diſtributi exiſtunt, Angelis, Cherubinis, & alijs Eccleſiaſticis emblematis ornantibus velut in prima Sacelli parte. In binis angulis, vel primæ coronæ lateribus, vbi arcus nituntur, duo Angeli apparent pedibus nixi ad viſum pulcherrimi. In huius arcus circulo, ideſt in medio ipſius arcus, in figura ouata ſpecie, tectorio deaurato formata, Iulianus Apoſtata eſt expreſſus à Sanctis Artemio, & Mercurio ſpiculis confoſſus, vbi etiam hæc verba legimus. VIRGO MANDAT VT IVLIANVM TELO TRANSFIGANT.

Baron. in mart. Niceph. hiſtor. l. 2. cap. 20.

Hiſtoria hæc refertur ab Helad. ſucceſſore ſancti Baſilij in ſede Archiepiſcopali apud S. Io. Damaſce. orat. 5. de Imaginib. Zonar. duos fuiſſe aſſerit qui occiderint Iulian. Niceph. eos exprimit fuiſſe SS. Mercur. & Artem. mart. quæ narrat Bar. ad ann. 363. tom. 4.

A dextra in triangulo verſus ſancti Caroli ædiculam opere tectorio, auro, exornante Daniel occurrit, ſumma arte depictus, de quo in altera parte diximus; cui hæc verba adhærent. ABSCISSVS EST LAPIS SINE MANIBVS DE MONTE, QVI FACTVS EST MONS MAGNVS.

In læuæ triangulo eodem modo conſtructo Ezechiel ſe effert coloribus mirificè expreſſus, his verbis adiunctis. DEVS ISRAEL INGRESSVS EST PER EAM.

Ezech. 44.

Eodem ordine ad diſſectum arcum ſupra primam magnam coronam in quadrato, tectorio, atque auro magnificentiſſimè diſtincto Sanctus Franciſcus ineſt vnà cum duobus ſocijs, ſub quo ſchedula eodem modo conſtructa cernitur, his verbis impreſſis. VIRGO IRATVM TOTI MVNDO CHRISTVM PLACAT, MERITA SANCTI FRANCISCI PROPONENS.

De Virginitate Sanctiſſ. Mariæ portā in hanc, quæ clauſa fuiſſe dicitur intelligunt Patres Chriſoſt. homil. de Ioan. Baptiſt. Ambr. de inſtit. Virg. ad Euſeb. cap. 8 & epiſt. ad Syric. Papam. Hieron. in comment. in Ezech. Auguſ. in ſerm. 2. de Natal. Dom.

Ex altera interſecti Paraſtadis parte in facie ſupra coronidē quadratum videmus, varijs tectorijs deauratis amplificatum, & in eo Sāctam Pulcheriam Imperatricem duabus cū Reginis, & ſchedulā hæc inſcriptio exornat. SANCTA PVLCHERIA IMPERATRIX EDILTRVDES REGINA ANGLIÆ, B. CHVNEGVNDIS REGINA POLONIÆ VIRGINITATEM IN MATRIMONIO SERVANT.

In eius vita.

Euagr. libr. 2. cap. 1. Niceph. lib. 15. cap. 58. Martyrol. Rom. 4. Idus Septēbr. Beda lib. 4. hiſt. gent. Angl. cap. 19. & 20. Martyr. Rom. 9 Kal. Iulij. Sur. tom. 2. Trithe. de virg. illuſtr. ord. S. Bened. li. 3. c. 159. Martyrol. Rom. 5. nonas Martij.

Super tales amplos arcus, quorum duo interſecti, alter integer manet, corona extenditur, quæ eſt ſecunda, in cuius Zophoro verborum pars ante allatorum hoc pacto legitur: SOLE, ET LVNA SVB PEDIBVS EIVS.

Supra hanc ſecundam partis externæ coronam

ronam

ronam clathri ſe attollunt, vndique tholi tympanum circundantes. In coronæ interna parte ſoccus, & Paraſtadarum baſis nititur, tympanum efformantium, & eiuſdem feneſtras diſtinguentium. In Paraſtadis verò capitelli ſunt innixi ordine corinthio cōpoſiti; in quorum ſpatijs ex vno ad aliud Capitellum pertingens zophorus diffunditur inaurato tectorio conditus, quem cymatium ſupereminet; poſtea planus zophorus, cui coronis ſuccedit, quæ tertia exiſtit; ſuper quam cancelli cernuntur, vna cum paruis Paraſtadis candelabra aſſeruantibus. Super

A

talem coronidem tholus aſſurgit eximijs picturis, atque Angelorum myriadis illuſtratus; infra quos quidam Apoſtoli cernuntur, velut de alijs partibus diximus, lætitiam præſeferentes. Tholo laternula ſuccedit; in cuius apice extrinſecus tres dracones exiſtunt ex inaurato metallo, pilam eadem materia compoſitam, aſſeruantes. hanc tres Aquilæ ſupereminent, è quibus Crux ſe oſtentat. Quæ omnia pariter aurum exornat. Atque hæc de tertia Sacelli parte ſufficiant.

DE QVAR-